

جلوگیری از دسترسی آزاد به متن پایان نامه‌های دانشجویی، موجب رونق گرفتن بازار فروش پایان نامه خواهد شد؟

سه هیچ به نفع پایان نامه نویسان میدان انقلاب

مجبور شد این دسترسی را ببندد، چون نهاد نظارتی با اشاره به ماده ۸ به ایراندک فشار آورده و می‌گوید تنها موسسه یعنی همان دانشگاه می‌تواند من پایان نامه‌ها را منتشر کند.

بازار تقلب بیش از گذشته گرم می‌شود

لبافی توضیح داد: «نهاد نظارتی می‌گوید ایراندک می‌تواند پایان نامه را نگهداری کند، اما اجازه انتشار متن آن را ندارد؛ این موضوع باعث می‌شود بازار تقلب بیش از گذشته گرم شود، چرا که جای واحدی برای دسترسی به پایان نامه‌ها وجود نخواهد داشت. در واقع دیگر رساله‌ها و پایان نامه‌ها در دید و منظر عموم نیست و به راحتی راه تقلب برای برخی از افراد باز می‌شود.»

ایراندک با فشار نهادهای نظارتی مجبور شد دسترسی را مسدود کند

استادیار پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایراندک) توضیح داد: «موسسه یا همان دانشگاه به خواست خود می‌تواند متن پایان نامه یا رساله را منتشر کند. معتمد ماده ۸ این آیین نامه در هیات وزیران باید اصلاح شود، به عبارتی این آیین نامه اجرایی در هیات وزیران تصویب شده و توسط همین هیات نیز باید اصلاح شود. در ماده ۸ نوشته شده که متن کامل پایان نامه‌ها باید توسط موسسه منتشر شود که در کنار موسسه باید عنوان ایراندک نیز ذکر شود تا ایراندک بتواند به کار خود ادامه دهد. ایراندک در حال حاضر علی‌رغم خواست خود و با فشار نهادهای نظارتی مجبور شد این دسترسی را مسدود کند که بسیاری از کاربران و دانشجویان نیز از این موضوع شاکی هستند.» او با بیان اینکه با این قانون جلوی دسترسی آزاد به اطلاعات گرفته شد، اظهار کرد: «سیاستگذار با سیاست اشتباه خود باعث شد دسترسی آزاد به حدود ۴۵۰ هزار متن کامل پایان نامه محدود شود. حال سوال اینجاست که چرا این مصوبه سال گذشته در هیات دولت تصویب شد؟ برخی از دانشگاه‌ها فشار می‌آوردند که چرا ایراندک متن پایان نامه‌ها را منتشر می‌کند و عنوان می‌کنند خودشان می‌توانند متن را منتشر کرده تا مقداری هم منبع درآمد داشته باشند. بنابراین معتمد فشار برخی از دانشگاه‌ها نیز در تصویب این آیین نامه تأثیر داشت و همین موضوع باعث شد نهادهای نظارتی به ایراندک فشار آورده و دسترسی را قطع کنند.»

جلوی انتشار اطلاعات و دانش را نمی‌توان گرفت

محمدتقی احمدیان، استاد مهندسی مکانیک دانشگاه صنعتی شریف درباره این تصمیم گفت: «جلوی انتشار اطلاعات و دانش برای مردم را نمی‌توان گرفت، ولی کسانی که برای اساتید و دانشجویان پروژه تعریف می‌کنند باید از دانش زیادی برخوردار باشند تا دانشجویان و اساتید بتوانند تقلب کنند.»

او ادامه داد: «موضوعی که به عنوان پروژه، پایان نامه و رساله تعریف می‌شود باید نو و دست اول باشد که مطالبی که در ایراندک وجود دارند نتوانند عملی برای تقلب باشند، اما وجود اطلاعات دانش جامعه را بالا می‌برد و لازم است که این اطلاعات در اختیار مردم قرار گیرد.»

احمدیان با بیان اینکه عدم دسترسی به متن پایان نامه‌ها و رساله‌ها در ایراندک جلوی گردش آزاد اطلاعات را خواهد گرفت، اظهار کرد: «اگر اطلاعات و پایان نامه‌ها منتشر نشود ثبت آن چه لزومی خواهد داشت؟ از سوی دیگر پژوهشگران هم که برای آثار خود زحمت کشیده‌اند نسبت به خلق آثار جدیدی انگیزه خواهند شد. معتمد متن پارسا‌ها باید در اختیار همگان قرار بگیرد تا دوباره کاری نشود. همچنین با همانند جویی می‌توان متوجه شد پایان نامه ارائه شده آیا کپی پایان نامه دیگری است یا خیر.»

استاد مهندسی مکانیک دانشگاه صنعتی شریف تأکید کرد: «معتمد سیستم همانند جویی باید به درستی فعالیت کرده تا کپی کاری‌ها را زود تشخیص داده و اساتید نیز به کار خود تسلط داشته و بتوانند تقلب علمی را تشخیص دهند.»

نوشته شده است، بنابراین ترغیب می‌شود تا موضوع پایان نامه خود را تغییر دهد و باز هم جلوی تقلب علمی گرفته می‌شود. با این اوصاف به نظر می‌رسد اگر پایان نامه در اختیار ایراندک قرار نگرفته و منتشر نشود، شرایط برای تقلب علمی مهیا می‌شود، زیرا هر چیزی که پنهان باشد راه تقلب را هموار می‌کند. وقتی پایان نامه در سایت ایراندک منتشر شود، در دسترس همه دانشگاه‌ها قرار می‌گیرد بنابراین دانشجویان می‌توانند از پایان نامه خاصی استفاده کنند.

دانشگاه‌های دنیا به سمت دسترسی آزاد حرکت کرده‌اند

نکته دیگری که باید به آن توجه کرد دسترسی آزاد به پایان نامه‌ها و رساله‌ها است که در تمام دنیا به آن توجه شده است. اکثر دانشگاه‌های دنیا به سمت دسترسی آزاد حرکت کرده‌اند و پایان نامه‌های آنان منتشر می‌شود. دانشجویان به عنوان پژوهشگران با منابع ارزشمند مرتبط با رشته خود نظیر پایان نامه‌ها و رساله‌ها نیاز دارند. یکی از راهبردهای اساسی برای تحقق دسترسی آزاد نیز «آرشیوهای دسترسی آزاد» و «دوم مجلات دسترسی آزاد» هستند؛ منظور از دسترسی آزاد، عمل فراهم آوردن امکان دسترسی نامحدود از طریق اینترنت به تحقیق و پژوهش دانشمندان است. از تصدیق دسترسی آزاد، امکان دسترسی رایگان و همگانی کاربران به منابع در اینترنت، امکان خواندن، دانلود، کپی، توزیع، چاپ، جست‌وجو یا لینک به متن کامل مقاله است.

آیین نامه اجرایی قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی باید اصلاح شود

سمیه لبافی، استادیار پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایراندک) در واکنش به این تصمیم به «فرهنگ‌یختگان» گفت: «آیین نامه اجرایی قانون پیشگیری از تقلب در سال ۸۹ در هیات وزیران تصویب شد. طبق ماده ۸ این آیین نامه اجرایی موسسه مکلف است متن کامل پایان نامه‌های فاقد طبقه بندی را حداکثر پنج سال پس از تاریخ دفاع منتشر کند. تفسیری که در حال حاضر سیاستگذاران و نهادهای نظارتی از عنوان «موسسه» دارند، دانشگاه‌هایی است که پایان نامه‌ها را تولید کرده‌اند.»

او اضافه کرد: «مشکلی که وجود دارد و براساس آن به ایراندک این ایراد وارد شد که چرا متن پایان نامه‌ها را منتشر می‌کند و ایراندک نیز مجبور شد از اول دی ماه این دسترسی را مسدود کند، این است که آیین نامه اجرایی قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی، باید اصلاح شده و در ماده ۸ در کنار عنوان «موسسه» عنوان ایراندک نیز قرار بگیرد. به عبارت بهتر ایراندک نیز می‌تواند متن پایان نامه‌ها را منتشر کند، اما علی‌رغم خواست خود

۵۵/۱۳۹۴ پایان نامه کارشناسی ارشد و ۲۵/۴۰ رساله دکتری را در پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج) فراهم کرد که در این دوره، بیش از ۲۸۵ هزار کاربر، نزدیک به چهار میلیون دانلود داشتند. حالا به استناد ماده هشت «آیین نامه اجرایی قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی»، مصوب ۲۵ آذر ۱۳۹۸ ایراندک نمی‌تواند تمام متن پارسا را اشاعه دهد و «موسسه مکلف است متن کامل پایان نامه‌های فاقد طبقه بندی را حداکثر پنج سال پس از تاریخ دفاع منتشر کند.» گفتنی است که ایراندک هوادار دسترسی آزاد و رایگان به تمام متن پایان نامه‌ها و رساله‌ها در گنج است و بنیادهای این دیدگاه را در «چرا تمام متن پایان نامه‌ها و رساله‌ها (پارسا) در گنج رایگان اشاعه باید؟» آورده است. با این همه، ایراندک خود را پای بند قوانین و مقررات و تفسیر و حکم نهادهای مسئول می‌داند و بر همین پایه نیز دسترسی به تمام متن پارسا‌ها را از یکم دی پایان داده است. ایراندک امیدوار است که با همکاری و پشتیبانی هیات گرمای وزیران و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری؛ و همچنین جامعه علمی کشور؛ دسترسی به تمام متن پارسا‌ها مانند گذشته برای همگان فراهم و دستاوردهای آن برای پیشبرد علم و پژوهش، بیش از پیش آشکار شود. ایراندک خدمت به جامعه علمی کشور را مایه سربلندی خود می‌داند و پیشاپیش از همراهی و شکیبایی آنها سیاستگری می‌کند و برای همگان آرزوی کامیابی و تندرستی دارد.»

موضوع ایراندک با توجه به این اطلاعیه مشخص است و به نظر می‌رسد این پایگاه نیز با توجه به واکنش‌های اساتید و دانشجویان نسبت با بسته شدن دسترسی به متن پایان نامه‌ها موافق نیست و اظهار امیدواری کرده دسترسی به تمام متن پارسا‌ها مانند گذشته برای همگان فراهم شود.

این قانون درحالی قرار است اجرا شود که بسیاری از مسئولان آموزش عالی کشور معتقدند اگر قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی به صورت کامل اجرا شود صد درصد جلوی تقلب علمی گرفته می‌شود، چرا که این قانون تمام دانشگاه‌ها را ملزم کرده تا پایان نامه و رساله‌ها را در ایراندک ثبت کرده و همانند جویی کنند. به عبارت بهتر برای پایان نامه هر دانشگاهی که در ایراندک نباشد، همانند جویی اتفاق نمی‌افتد. به طور مثال دانشجویی در دانشگاه «الف» مطلع است که پایان نامه دانشگاه «ب» در ایراندک وجود ندارد، بنابراین می‌تواند به نحوی به پایان نامه دانشگاه «ب» دسترسی پیدا کرده و همان را بنویسد. اما اگر از پایان نامه دانشگاهی که در ایراندک وجود دارد استفاده کند به راحتی اساتید و دانشگاه متوجه این موضوع خواهند شد و جلوی تقلب علمی گرفته می‌شود.

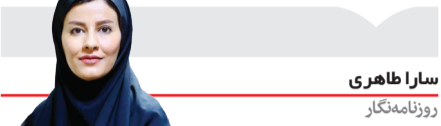
نکته دیگر اینکه در بسیاری از مواقع دانشجویان با دسترسی به متن پایان نامه در ایراندک متوجه می‌شوند موضوعی که برای پایان نامه خود انتخاب کرده‌اند قبلاً توسط یک دانشجوی دیگر

هیات علمی منتشر شد؛ واکنش‌هایی که هر کدام به نحوی به موضوع دسترسی آزاد به اطلاعات اشاره داشت و بسیاری از دانشجویان این قانون را به ضرر علم و آگاهی خوانده‌اند. امیر ناظمی، معاون وزیر ارتباطات نیز نوشته است: «هرکس چنین کاری انجام داده، اشتباه بزرگی کرده و تنها می‌توانم بگویم ضد توسعه بوده است. چه وزارت علوم، چه ایراندک و چه هر سیاستگذار ناآگاه دیگری؛ بهتر است به جامع معرفی کنید.» او در توثیق دیگری هم نوشته است: «واقعاً چرا عقبگرد؟ بنده صبر و شکیبایی ندارم و زحمت نکشید و سیاستگری هم نکنید. واقعاً اسمی گنج برانزده این سامانه است. در خاک هم مدفون شده است.»

شعبانی یکی از دانشجویان نیز در اینستاگرام خود با عنوان «قانونی به ضرر اهالی علم و دانش» نوشته است: «محققی که اثر پژوهشی خود را به تمام می‌رساند، خستگی اش وقتی رفع می‌شود که آثار پژوهشی اش منبعی باشد در اختیار سایر پژوهشگران، حتی در خصوص ضریب علمی که از هر چیزی برای پژوهشگر بیشتر حائز اهمیت است، ارجاعات به آن مطلب است، یعنی هرچه به مقالات و پایان نامه‌ها بیشتر ارجاع داده شود، ارزش آن مطلب بیشتر خواهد شد. او همچنین نوشته است: «متخلفان در زمینه پایان نامه هم بالاخره راهی برای خود پیدا می‌کنند و از منابع دانلود شده‌ای که در بایگانی‌های خود دارند، استفاده خواهند کرد و اینجا فقط راه برای جوان دانشجوی و پژوهشگر واقعی سخت و فرسایشی خواهد شد. انرژی و وقتی که می‌تواند در مسیر پژوهش خود هزینه کند اتلاف دسترسی به منابع علمی می‌شود.»

موضوع ایراندک به عدم دسترسی به تمام متن پارسا‌ها چیست؟

پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایراندک) بعد از انتشار واکنش‌های دانشجویان و اساتید در فضای مجازی، در دفاع از نشر آزاد اطلاعات، مقالات و پایان نامه‌ها در اطلاعاتی نوشت: «دسترسی آزاد و رایگان به تمام متن پایان نامه‌ها و رساله‌ها (پارسا) در پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج)، بر پایه فصل سوم «آیین نامه ثبت و اشاعه پیشنهادها، پایان نامه‌ها، و رساله‌های تحصیلات تکمیلی و صیانت از حقوق پدیدآوران در آنها» مصوب ششم آذر ۱۳۹۵ وزارت علوم؛ با پرچم داری دانشگاه‌ها و پژوهشگاه‌های این وزارت آغاز شد. بر پایه این آیین نامه؛ اطلاعات کتاب‌شناختی، چکیده، و ۲۰ برگ نخست هر پارسا؛ بی‌درنگ پس از ثبت در ایراندک در دسترس گذارده می‌شوند. در همین چارچوب، دسترسی آزاد و رایگان به تمام متن پایان نامه‌های کارشناسی ارشد پس از ۱۸ ماه و رساله‌های دکتری پس از ۲۰ ماه از زمان دفاع، برای همگان در گنج فراهم شد. ایراندک برای پیروی از آیین نامه یادشده، از دی سال ۱۳۹۵ تا دی سال ۱۳۹۹، دسترسی رایگان به تمام متن

سارا ظاهری روزنامه‌نگار

«دسترسی به متن پایان نامه‌ها و رساله‌ها در پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج) شش‌دنی نیست. این خبری بود که روز اول دی ماه روی سایت گنج ایراندک (پایگاه اطلاعات علمی ایران) منتشر شد؛ تصمیمی که به استناد ماده هشت آیین نامه اجرایی قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی گرفته و دسترسی به متن ۴۵۰ هزار پایان نامه قطع شد. هرچند این قانون برای تقلب نکردن یا به قول آنچه در صفحه اول سایت ایراندک قید شده «آیین نامه اجرایی قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی» است، اما به‌اذعان بسیاری از کارشناسان آموزش عالی کشور و اعضای هیات علمی، قانونی به ضرر علم و دانش است.

اگر تاریخچه قانونی کشورهای را که در عرصه شفافیت پیش‌تازند بررسی کنیم، اغلب به قانونی تحت عنوان آزادی اطلاعات برمی‌خوریم؛ قانونی که در آن، حق دسترسی عموم مردم به اطلاعات به رسمیت شناخته شده و در کشور ما نیز این قانون تحت عنوان «انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات» وجود دارد. حال سوال اینجاست که آیا عدم دسترسی به متن پایان نامه‌ها در ایراندک، قانون انتشار و دسترسی آزاد به

اطلاعات را زیر سوال نمی‌برد؟ سایت پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران (ایراندک) علت این تصمیم ناگهانی را قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی عنوان کرده و این درحالی است که برای جلوگیری از سرقت علمی مدت‌هاست سروهای قدرتمند با به‌زورترین نرم‌افزارها «همانند جویی» کرده و پایان نامه‌هایی را که در آن تقلب صورت گرفته، شناسایی می‌کند. ایراندک هم از این تکنولوژی بهره می‌برد؛ «همانند جوی» در ایراندک با جست‌وجوی خودکار در متن کامل پایان نامه‌ها و رساله‌ها و دیگر مدارک علمی در ایراندک و همچنین در وب، نوشته‌های همانند را با زبانی و اندازه همانندی و منبع اطلاعات همانند را نمایش می‌دهد.

اما پیش تر که پایان نامه می‌نوشتند، همه سیستم‌های مطالعه دستی بود؛ اساتید راهنما و اساتید مشاور می‌خواند. داورهای روز دفاع هم یا می‌خواندند یا توری می‌کردند. گاهی ممکن بود میج دانشجویان بگیرند و گاهی هم نه؛ اما حالا با سامانه همانند جویی ایراندک دیگر امکان تقلب علمی وجود ندارد، بنابراین با چنین تصمیمی بیش از آنکه جلوی تقلب علمی گرفته شود، مانعی

برای دسترسی آزاد به اطلاعات ایجاد شده است. نکته دیگر اینکه در شرایط کرونایی کشور که منع تردد توسط مسئولان سیاستگذار کشور ایجاد شده و البته دانشگاه‌ها و کتابخانه‌ها نیز به صورت حضوری فعالیت نمی‌کنند، عملاً دسترسی دانشجویان به دانشگاه و کتابخانه‌ها برای استفاده از متن پایان نامه‌ها سخت شده و دانشجویی که در حال نوشتن پایان نامه‌اش است، نمی‌تواند به راحتی به منابع علمی دسترسی پیدا کند و جلوی تحقیق و پژوهش گرفته خواهد شد.

مقدمه‌ای برای پولی کردن یا کشیدن ترمز حرکت علمی؟

بسیاری معتقدند بسته شدن دسترسی به متن پایان نامه‌ها و رساله‌ها در پایگاه اطلاعات علمی ایران (گنج) که پیش از این متن پایان نامه‌ها را به صورت رایگان منتشر می‌کرد یا مقدمه‌ای برای پولی کردن دسترسی به رساله و پایان نامه‌ها است یا کشیدن ترمز حرکت علمی کشور؛ که احتمال مورد اول بیشتر است. رسول جعفریان، رئیس کتابخانه دانشگاه تهران در توثیق خود نوشته است: «برخی دانشگاه‌ها برای اندکی درآمد از پایان نامه، ایراندک را از ارائه متن کامل پایان نامه‌ها بازداشته‌اند. حالا دسترسی قطع شده و شما باید برای یک پایان نامه به این دانشگاه و آن موسسه مراجعه کنید.»

واکنش‌ها به بسته شدن دسترسی به متن پایان نامه‌ها در ایراندک

بعد از انتشار چنین خبری از سوی ایراندک واکنش‌های بسیاری در فضای مجازی توسط دانشجویان و البته اعضای

نیمکت خبر

آموزش مجازی نسبت به ترم قبل بهتر نشد

سیدعلی اکبر صفوی، مسئول کارگروه آموزش‌های الکترونیکی وزارت علوم در گفت‌وگو با مهر، در ارزیابی از شرایط آموزش مجازی دانشگاه‌ها می‌گوید: «شرایط از نظر کیفیت اینترنت به دلیل حجم استفاده خوب نیست و نسبت به ترم گذشته شاهد بهبود اوضاع نیستیم. شاید به این دلیل است که حجم بالاتری از دانشجویان درگیر آموزش مجازی شده‌اند. وی با بیان اینکه اعتراض‌ها زیاد است و بسیاری از دانشجویان از خدماتی که اپراتورها ارائه می‌دهند، ناراضی هستند، افزود: «ما در وزارت علوم پیگیر این موضوع هستیم. اما اتفاقی که افتاده این است که حجم استفاده از اینترنت نسبت به ترم گذشته باهم افزایش داشته و تعداد اساتید و دانشجویانی که به آموزش مجازی روی آورده‌اند زیادتر شده است. از سوی دیگر شاهد استفاده بسیار مردم و سازمان‌ها از اینترنت هستیم و تمامی اینها فشار مضاعفی را به شبکه اینترنت کشور وارد کرده است. صفوی بخشی از گلایه‌های موجود را ناشی از زیرساخت موجود کشور و بخشی را هم مربوط به مدیریت دانشگاه‌ها عنوان کرد و گفت: «با توجه به حجم تقاضاها، دانشگاه‌ها باید از نظر نظام زمان بندی برگزاری کلاس‌ها، مدیریت بهتری داشته باشند و کلاس‌های درس را توزیع شده برگزار کنند. اما در مجموع مشکل اساسی این است که حجم مصرف خیلی بالاتر رفته و این مشکلات برای کوتاه مدت قابل حل نیست.»

همه دانشجویان دستبازی وام دریافت می‌کنند

سیماسادات لاری در نشستی با اعضای شورای مرکزی شورای صنفی دانشجویان وزارت بهداشت اظهار داشت: «جهت ارائه وام دستبازی به همه دانشجویان دستبازی که مورد تأکید فراوان وزیر بهداشت قرار دارد نیز حدود ۶۰ میلیارد تومان هزینه نیاز داریم. وی افزود: «تا کنون ۱۲ طرح خوابگاهی به عنوان طرح ملی معرفی شده‌اند که یک مورد از این طرح‌ها ساخت خوابگاه در دانشگاه علوم پزشکی یاسوج است.» لاری همچنین در خصوص وضعیت خوابگاه‌های خودگردان که مورد سوال یکی از اعضای شورای صنفی شورای بود، گفت: «ما در حقیقت مسئول خوابگاه‌های دولتی هستیم و قول آن چه را که نتوانیم انجام دهیم نخواهیم داد. اولویت ما در این میان مسائلی مانند بیمه سلامت، بیمه تأمین اجتماعی، بیمه تکمیلی و وام دستبازی است.» معاون وزیر بهداشت در پاسخ به نکته‌ای که عمار حسین زهی دبیر کارگروه توسعه شورای مرکزی شورای صنفی دانشجویان وزارت بهداشت در خصوص افزایش دفعات پرداخت وام ضروری در طول مدت تحصیل مطرح کرد، گفت: «در لایحه جدید بودجه ردیفی در این خصوص درخواست داده‌ایم.» لاری در ادامه به تلاش معاونت فرهنگی و دانشجویی برای تأمین اعتبار ۱۷۷ میلیارد تومانی جهت ارائه وام به تمامی دانشجویان دستبازی، بیمه تکمیلی دانشجویان دستبازی و بیمه تأمین اجتماعی دانشجویان اشاره کرد و گفت: «برای ارائه پوشش بیمه تکمیلی دانشجویان دستبازی و خانواده آنان و همچنین برای دریافت حمایت‌های درمانی حدود ۱۶ تا ۲۱ میلیارد تومان بودجه نیاز است.»

نحوه برگزاری امتحانات پایان ترم دروس عملی در دانشگاه‌های غیردولتی

علی آهون منش روز چهارشنبه در گفت‌وگو با ایرنا درباره برگزاری امتحانات پایان ترم این دانشگاه‌ها در نیمسال تحصیلی جاری، اظهار داشت: «براساس اعلام وزارت علوم، همه دانشگاه‌های غیردولتی موظف به برگزاری غیرحضوری امتحانات پایان ترم هستند. وی با بیان اینکه امتحانات دروس عملی و کارگاهی ابتدای ترم بهمین ماه برگزار می‌شود، افزود: «این احتمال وجود دارد امتحانات پایان ترم دروس عملی ترم تحصیلی جاری به دلیل احتمال کاهش شیوع ویروس کرونا در زمستان امسال برگزار شود.» به گفته رئیس اتحادیه دانشگاه‌های غیردولتی غیرانتفاعی، زمان برگزاری امتحانات عملی و کارگاهی همزمان با امتحانات سایر دروس تئوری نیست و به دانشجویان اعلام می‌شود. وی همچنین برگزاری ترم دوم سال تحصیلی جاری را غیرحضوری اعلام کرد و گفت: «براساس اعلام وزارت علوم، کلاس‌های درس ترم دوم سال تحصیلی جاری دانشگاه‌های غیردولتی مانند ترم نخست به صورت غیرحضوری برگزار می‌شود.» آهون منش همچنین درباره برگزاری امتحانات پایان ترم دروس عملی و کارگاهی ترم دوم سال تحصیلی گذشته که با شیوع ویروس کرونا همزمان شد، خاطرنشان کرد: «همه امتحانات پایان ترم این دروس عملی در ابتدای ترم تحصیلی جاری برگزار و نمره‌ها لحاظ شد.»